

STUK TER KENNISNAME ALGEMEEN BESTUUR

ONDERWERP

Convenant
toekomstbestendige
gewasbescherming

PORTEFEUILLEHOUDER

J. Caris

Het Algemeen Bestuur neemt kennis van

1. het Convenant toekomstbestendige gewasbescherming (hoofdpijnenconvenant) en de instemming van het College van Dijkgraaf en Heemraden met de ondertekening van het convenant door de Unie van Waterschappen op 14 juli 2026.
2. de aandachtspunten voor het vervolgproces, die het college heeft meegegeven aan de Unie van Waterschappen.

Toelichting

Besluitvorming College van Dijkgraaf en Heemraden

Het College van Dijkgraaf en Heemraden heeft in zijn vergadering van 18 augustus 2026 ingestemd met de ondertekening van het Convenant toekomstbestendige gewasbescherming door de Unie van Waterschappen. Het college van Dijkgraaf en Heemraden gaf de Unie van Waterschappen een aantal aandachtspunten mee voor de verdere uitwerking van het convenant in deelconvenanten. De Unie van Waterschappen ondertekende het convenant op 14 juni 2026, onder voorbehoud van instemming door de afzonderlijke waterschappen. Het gaat om een convenant op hoofdpijnen. De betrokken partijen werken het hoofdpijnenconvenant in de tweede helft van 2026 verder uit.

De tekst van het hoofdpijnenconvenant, de ledenbrief van de Unie van Waterschappen en de lijst met aandachtspunten vindt u in de bijlagen.

Inbreng waterschappen is geborgd via de Commissie Waterkwaliteit en Waterketen

De Unie van Waterschappen heeft namens de waterschappen inbreng geleverd in de onderhandelingen op basis van door de Commissie Waterkwaliteit en Waterketen (CWW) vastgestelde position papers. De CWW is gedurende de rit betrokken bij het proces en de inhoud van het Convenant: eind mei via een gesprek van de CWW met de onafhankelijk voorzitter van de kerntafel Gert-Jan Segers en via bijpraat-momenten op 11 en 24 juni 2026. Bij die gelegenheden hebben de Commissieleden aandachtspunten meegegeven. Deze punten waren:

1. Er is een duidelijk tijdspad nodig om de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) te halen.
2. Er moet een gerichte en versnelde aanpak komen van PFAS afkomstig uit gewasbeschermingsmiddelen.
3. De koppeling tussen gebruiksgegevens en waterkwaliteit – noodzakelijk om inzicht te krijgen in emissieroutes en om gebiedsgericht effectief te kunnen sturen – moet steviger verankerd worden.

Deze punten zijn verwerkt in het convenant.

Het convenant

Het convenant wordt gezien als een aanvulling op bestaande afspraken. Het convenant is daarnaast in deze fase nog niet definitief bindend. Het Algemeen Bestuur wordt daarom, gelet op de besluitvorming op 24 maart 2026 over de

rol van het Algemeen Bestuur bij besluitvorming door de Unie van Waterschappen, in deze fase (ter kennisname) geïnformeerd. In een vervolgfase, bij de totstandkoming van deelconvenanten en regionale maatregel-programma's ligt het voor de hand dat u voorafgaande aan ondertekening door de Unie van Waterschappen wordt geraadpleegd.

Het opstellen van het Convenant toekomstbestendige gewasbescherming is een afspraak uit het regeerakkoord. Afgelopen maanden hebben partijen, waaronder de Unie van Waterschappen, gewerkt aan het opstellen van de tekst van het convenant. Andere convenantpartijen zijn: het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Land- en Tuinbouworganisatie Nederland, het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt, BO Akkerbouw, Greenports Nederland, het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel.

Het convenant heeft tot doel om de milieubelasting op water, biodiversiteit, natuur, mens en leefomgeving door het gebruik van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen fors terug te dringen. Het convenant zet daarbij in op bindende en geborgde afspraken. Met het convenant blijven bestaande afspraken uit bijvoorbeeld de Toekomstvisie gewasbescherming 2030 bestaan. De convenantpartners erkennen bestaande doelen en het convenant wordt gezien als aanvulling op de bestaande afspraken. Daarnaast wordt het convenant gezien als een belangrijke aanvulling op de taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof.

Uitwerking in deelconvenanten

Het convenant kan worden gezien als een aanscherping ten opzichte van eerdere afspraken als het gaat om governance, monitoring, gegevenssturing en de bescherming van grondwater. Wel introduceert het convenant een nationaal reductiedoel voor de milieubelasting van gewasbeschermingsmiddelen in 2040, waar eerder afspraken over emissiereductie lopen tot 2030. Het convenant bevat met name procesafspraken voor de vervolgfase. Na de zomer worden deze procesafspraken en reductiedoelen door partijen geconcretiseerd bij de uitwerking van het convenant in deelconvenanten. Het gaat om de volgende deelconvenanten: een generiek convenant, een ketenconvenant en sectorspecifieke deelconvenanten voor de akkerbouw, de vollegrondsgroenteteelt, de bomen en vaste planten en zomerbloemen, de fruitteelt, de bloembollen en glastuinbouw en een deelconvenant voor de biologische teelten. Er is pas sprake van definitieve gebondenheid aan concrete afspraken nadat het volledige convenant, inclusief de deelconvenanten, is ondertekend. Wanneer het gehele convenant is afgerond, zal dit opnieuw ter instemming aan de waterschappen worden voorgelegd.

Het Convenant toekomstbestendige gewasbescherming bevat veel afspraken over onderwerpen die het belang van de waterschappen niet direct raken, maar die wel bijdragen aan minder emissies en een gezondere samenleving in de toekomst, waaronder:

- Een innovatieprogramma.
- De afspraak om te komen tot een landelijk beleidskader rond het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot de leefomgeving.
- Het oprichten van een Onafhankelijke gegevensautoriteit gewasbescherming.

Het toelatingsbeleid van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden maakt geen onderdeel uit van het convenant. De Unie betreurt dit, omdat de toelating een belangrijk middel is om aan de KRW en Habitatrichtlijn te kunnen voldoen en heeft het Ministerie van LVVN gevraagd om een gesprek over het toelatingsbeleid in de context van het Convenant toekomstbestendige gewasbescherming.

Partijen die het convenant (nog) niet hebben getekend

Natuur & Milieu en LandschappenNL zijn betrokken bij het convenant, maar hebben het convenant niet getekend. Ze vinden de afspraken in het convenant te vrijblijvend. Ze blijven wel betrokken bij het vervolgproces. Ook het

Interprovinciaal Overleg (IPO) heeft (nog) niet getekend. Het IPO wil eerst bestuurlijk afstemmen en dan tekenen. Het IPO legt het convenant met positief advies voor aan zijn leden.

Communicatie

Na kennisname door het Algemeen Bestuur zal een bericht worden geplaatst op de website van het waterschap over het convenant en de instemming met de ondertekening door de Unie van Waterschappen.

Lelystad, 18 augustus 2026

het college van Dijkgraaf en Heemraden,

de secretaris-directeur,
ing. W. Slob MSc.

de dijkgraaf,
ir. H.C. Klavers.

Bijlagen

- a. Ledenbrief Unie van Waterschappen Convenant toekomstbestendige gewasbescherming d.d. 18 juli 2026.
- b. Convenant toekomstbestendige gewasbescherming (afstemversie).
- c. Aandachtspunten bij het Convenant toekomstbestendige gewasbescherming.